

EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2019.8.30.
COM(2019) 404 final

2019/0185 (NLE)

Javaslat

A TANÁCS HATÁROZATA

**az Európai Unió és a Belarusz Köztársaság közötti,
a jogellenesen tartózkodó személyek visszafogadásáról szóló megállapodásnak az
Európai Unió nevében történő aláírásáról**

INDOKOLÁS

1. A JAVASLAT HÁTTERE

A keleti partnerség 2009 májusában tartott csúcstalálkozója keretében az EU megerősítette, hogy politikájával támogatja a vízumrendszer biztonságos környezetben való teljes liberalizációját, illetve a mobilitás előmozdítását azzal, hogy vízumkönnyítési és visszafogadási megállapodásokat köt a keleti partnerországokkal. 2005 decemberében a COREPER keretében megegyezés született a tagállamok között a vízumkönnyítéssel kapcsolatos uniós politika fejlesztésére irányuló közös megközelítésről, amely alapján érvényben lévő visszafogadási megállapodás nélkül nem kerülhet sor vízumkönnyítési megállapodás megkötésére.

Ennek alapján a Bizottság 2010. november 12-én ajánlást terjesztett a Tanács elé azzal a céllal, hogy az irányelveket határozzon meg a Bizottság számára a Belarusz Köztársasággal a rövid távú tartózkodásra jogosító vízumok kibocsátásának megkönnyítéséről, valamint a jogellenesen tartózkodó személyek visszafogadásáról szóló megállapodásokra irányuló tárgyalásokra vonatkozóan.

2011. február 28-án a Tanács hivatalosan felhatalmazta a Bizottságot arra, hogy tárgyalásokat folytasson az Európai Unió és Belarusz között megkötendő visszafogadási megállapodásról.

A tárgyalások 2014. január 30-án vették hivatalosan kezdetüket, a hivatalos tárgyalások első fordulóját pedig Minszkben tartották 2014. június 13-án. Ezt három tárgyalási forduló követte, először Brüsszelben 2014. november 25-én és 2015. március 11-én, majd Minszkben 2017. június 20-án. A tárgyalóküldöttségek vezetői 2019. június 17-én, e-mailváltás útján parafálták a megállapodás szövegét.

Időközben Belarusz, az Európai Unió, valamint hét részt vevő tagállam (Bulgária, Románia, Litvánia, Lengyelország, Magyarország, Finnország és Lettország) 2016. október 13-án mobilitási partnerségre irányuló közös nyilatkozatot írt alá.

A tagállamokat rendszeresen tájékoztatták, és a visszafogadási tárgyalások valamennyi (hivatalos és nem hivatalos) szakaszában konzultáltak velük.

A tagállamokat rendszeresen tájékoztatták, és a releváns tanácsi munkacsoportokon belül a tárgyalások valamennyi szakaszában konzultáltak velük. A megállapodás szövegének végleges tervezetét megkapták a bel- és igazságügyi (migráció, integráció és kiutasítás) tanácsadók, és a tervezet hallgatólágos beleegyezési eljárás révén 2019. április 12-én elfogadásra került.

2019. április 17-én az Európai Parlament – a migrációügyi és uniós belügyi főigazgatóság főigazgatója által az Állampolgári Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottság elnökéhez intézett levél útján – tájékoztatást kapott a tárgyalások lezárásáról mind a vízumkönnyítési, mind a visszafogadási megállapodás tekintetében. Mindkét megállapodás szövegtervezetét csatolták a levélhez.

A megállapodás megkötéséről szóló határozatjavaslat meghatározza a megállapodás gyakorlati alkalmazásához szükséges belső szabályokat. Mindenekelőtt rögzíti, hogy a megállapodás 19. cikkével létrehozott visszafogadási vegyes bizottságban az Uniót az Európai Bizottság képviseli, tagállami szakértők támogatásával.

A megállapodás aláírásának jogi eszköze a mellékelt javaslat. A Tanács a határozatát minősített többséggel hozza meg.

2. A MEGÁLLAPODÁS CÉLJA ÉS TARTALMA

Az Európai Unió és a Belarusz Köztársaság közötti, a jogellenesen tartózkodó személyek visszafogadásáról szóló megállapodás (a továbbiakban: a megállapodás) célja, hogy gyors és hatékony eljárásokat hozzon létre az olyan személyek azonosítására, illetve biztonságos és szabályos visszatérésére, akik Belarusz vagy az Európai Unió valamely tagállama területére való beutazás vagy tartózkodás feltételeinek nem, vagy már nem felelnek meg, továbbá hogy az együttműködés szellemében elősegítse az ilyen személyek átszállítását.

A Bizottság úgy véli, hogy a Tanács tárgyalási irányelveiben rögzített célkitűzések megvalósultak, és a visszafogadásról szóló megállapodás tervezete elfogadható az Unió számára.

A megállapodás végleges tartalma a következőképpen foglalható össze:

- A megállapodás 8 szakaszból és összesen 24 cikkből áll. Tartalmaz továbbá hét mellékletet, amelyek a megállapodás szerves részét képezik, valamint öt együttes nyilatkozatot.
- A megállapodás bevezető rendelkezést foglal magában, mely megerősíti, hogy a megállapodás alkalmazása során tiszteletben kell tartani az emberi jogokat, valamint a megkeresett és megkereső államnak a vonatkozó nemzetközi okmányokból eredő kötelezettségeit és felelősségét; illetve hangsúlyozza, hogy e nemzetközi okmányokkal összhangban a megkeresett államnak különösen biztosítani kell a területére visszafogadott személyek jogainak védelmét.
- A megállapodásban meghatározott visszafogadási kötelezettségeket (3–6. cikk) teljesen kölcsönös módon határozták meg, és azok kiterjednek a saját állampolgárokra (3. és 5. cikk), valamint a harmadik országbeli állampolgárokra és a hontalan személyekre is (4. és 6. cikk).
- A saját állampolgárok visszafogadásának kötelezettsége olyan korábbi saját állampolgárokra is kiterjed, akiket állampolgárságuktól megfosztottak, vagy akik egy másik állam állampolgárságának megszerzése nélkül mondtak le állampolgárságukról.
- A saját állampolgárokra vonatkozó visszafogadási kötelezettség – állampolgárságuktól függetlenül – azokra a családtagokra (vagyis házastársakra és kiskorú, nem házas gyermekekre) is kiterjed, akik a megkereső államban nem rendelkeznek önálló tartózkodási joggal.
- A harmadik országbeli állampolgárok és a hontalan személyek visszafogadására vonatkozó kötelezettség (4. és 6. cikk) az alábbi előfeltételekhez kötött: a) a belépéskor az érintett személy a megkeresett állam által kiállított érvényes tartózkodási engedéllyel rendelkezik vagy a megkeresett állam által kiállított érvényes vízummal, valamint az annak területére való belépést bizonyító dokumentummal rendelkezik, vagy b) az érintett személy illegálisan és közvetlenül lépett be a megkereső állam területére, miután a megkeresett állam területén tartózkodott, vagy azon átutazott. Az ilyen visszafogadási kötelezettség nem vonatkozik azokra a személyekre, akik csak a repülőgép-forgalmi tranzitterületen tartózkodnak, vagy akik részére a megkereső állam vízumot vagy tartózkodási engedélyt adott ki, kivéve, ha i. a megkeresett állam által kiállított vízum vagy tartózkodási engedély érvényességi ideje hosszabb, ii. a megkereső állam által kiadott vízumhoz vagy tartózkodási engedélyhez csalárd módon jutott hozzá az érintett, vagy iii. ha az érintett személy nem tartja be a vízumhoz kapcsolódó feltételeket.

- Saját állampolgárai tekintetében a meghatározott határidő lejártá esetén, valamint harmadik országok állampolgárai és hontalan személyek tekintetében Belarusz elfogadja a visszaküldés végrehajtásához kiállított európai úti okmány (3. cikk (5) bekezdés és 4. cikk (3) bekezdés) használatát. Belarusz megfelelő szabványos okmánya megtalálható a 7. mellékletben.
- A megállapodás III. szakasza (7–13. cikk, az 1–5. melléklettel összefüggésben) tartalmazza a visszafogadási eljárásához szükséges technikai rendelkezéseket (visszafogadási kérelem, bizonyítási eszközök, határidők, az átadás részletes szabályai és szállítási módok), valamint a „téves visszafogadásra” vonatkozó rendelkezéseket (13. cikk). Eljárási rugalmasságot biztosít az a tény, hogy nincs szükség visszafogadási kérelemre olyan esetekben, amikor a visszafogadandó személy érvényes úti okmánnyal rendelkezik (7. cikk (2) bekezdés).
- A megállapodás 7. cikkének (3) bekezdésében rendelkezik az ún. gyorsított eljárásról, amelyet olyan személyekre vonatkozóan fogadtak el, akiket egy tagállam és Belarusz közös szárazföldi határától 30 kilométeres körzetben fekvő területen belül, valamint a tagállamok és Belarusz nemzetközi reptereinek területén fogtak el. A gyorsított eljárásban a visszafogadás iránti kérelmet két munkanapon belül kell benyújtani, amelyre a választ két munkanapon belül meg kell adni, míg a rendes eljárásban a válaszadási határidő tíz naptári nap (11. cikk (2) bekezdés).
- A megállapodás tartalmaz egy szakaszt az átszállítási műveletekről (a 6. melléklettel összefüggésben értelmezett 14. és 15. cikk).
- A 16., 17. és 18. cikk tartalmazza a költségekkel, adatvédelemmel és az egyéb nemzetközi kötelezettségekkel kapcsolatos, szükséges szabályokat.
- A visszafogadási vegyes bizottság létrehozását, feladatait és hatásköreit a 19. cikk szabályozza.
- E megállapodás végrehajtásának megkönnyítése érdekében a 20. cikk lehetővé teszi, hogy Belarusz és az egyes tagállamok kétoldalú végrehajtási jegyzőkönyveket kössenek. A kétoldalú megállapodások vagy gyakorlatok és e megállapodás közötti kapcsolatot a 21. cikk pontosítja.
- A záró rendelkezések (22–24. cikk) tartalmazzák a területi hatállyal, a hatálybalépéssel, az időtartammal, a lehetséges módosításokkal, a felfüggesztéssel, a megszűnéssel és a megállapodás mellékleteinek jogi státuszával kapcsolatos szükséges szabályokat.
- Dánia, Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága és Írország különleges helyzetét a preambulum, az 1. cikk d) pontja, a 22. cikk (2) bekezdése, és Dánia tekintetében a vonatkozó együttes nyilatkozat tükrözi. Izlandnak, Norvégiának, Svájcnak és Liechtensteinnek a schengeni vívmányok végrehajtására, alkalmazására és fejlesztésére irányuló szoros társulását figyelembe vették, és azt a megállapodáshoz csatolt, vonatkozó együttes nyilatkozatok tükrözik.

3. JOGALAP, SZUBSZIDIARITÁS ÉS ARÁNYOSSÁG

• Jogalap

A Bizottság e javaslatot a Tanács elé terjeszti annak érdekében, hogy az felhatalmazást adjon a megállapodás aláírására.

A javaslat jogalapja az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 79. cikkének (3) bekezdése, összefüggésben annak 218. cikke (5) bekezdésével.

- **Szubszidiaritás (nem kizárólagos hatáskör esetén)**

Nem alkalmazandó.

- **Arányosság**

Ez a javaslat nem lépi túl a kitűzött cél eléréséhez – azaz a jogellenesen tartózkodó személyek visszafogadásáról szóló nemzetközi megállapodás megkötéséhez – szükséges mértéket.

4. KÖLTSÉGVETÉSI VONZATOK

A javaslatnak nincs költségnövelő hatása az EU költségvetésére.

5. KÖVETKEZTETÉSEK

A fenti eredmények fényében a Bizottság azt javasolja, hogy a Tanács határozzon a megállapodásnak az Unió nevében történő aláírásáról, és hatalmazza fel a Tanács Főtitkárságát a megfelelő meghatalmazás kibocsátására.

javaslat

A TANÁCS HATÁROZATA

**az Európai Unió és a Belarusz Köztársaság közötti,
a jogellenesen tartózkodó személyek visszafogadásáról szóló megállapodásnak az
Európai Unió nevében történő aláírásáról**

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 79. cikke (3) bekezdésére, összefüggésben 218. cikke (5) bekezdésével,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

mivel:

- (1) 2011. február 28-án a Tanács felhatalmazta a Bizottságot, hogy kezdjen tárgyalásokat Belarusszal az engedély nélkül tartózkodó személyek visszafogadásáról. Az Európai Unió és Belarusz közötti, az engedély nélkül tartózkodó személyek visszafogadásáról szóló megállapodás (a továbbiakban: a megállapodás) 2019. június 17-én, e-mailváltás útján történő parafálásával a tárgyalások sikeresen lezárultak.
- (2) A keleti partnerség 2009 májusában tartott csúcstalálkozója keretében az EU megerősítette, hogy politikájával támogatja a vízumrendszer biztonságos környezetben való teljes liberalizációját, illetve a mobilitás előmozdítását azzal, hogy vízumkönnyítési és visszafogadási megállapodásokat köt a keleti partnerországokkal.
- (3) A megállapodás célja, hogy gyors és hatékony eljárásokat hozzon létre az olyan személyek azonosítására, illetve biztonságos és szabályos visszatérésére, akik Belarusz vagy az Európai Unió valamely tagállama területére való beutazás vagy tartózkodás feltételeinek nem, vagy már nem felelnek meg, továbbá hogy az együttműködés szellemében elősegítse az ilyen személyek átszállítását.
- (4) Az Európai Unióról szóló szerződéshez és az Európai Unió működéséről szóló szerződéshez csatolt, az Egyesült Királyságnak és Írországnak a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség tekintetében fennálló helyzetéről szóló (21.) jegyzőkönyv 3. cikkével [1. és 2. cikkével] összhangban, [és az említett jegyzőkönyv 4. cikkének sérelme nélkül] az Egyesült Királyság [nem vesz részt e határozat elfogadásában, és e megállapodás vagy annak alkalmazása számára nem kötelező, [kivéve, ha az említett jegyzőkönyvnek megfelelően erre irányuló szándékát bejelenti] [...-i levelével] /bejelentette, hogy részt kíván venni ennek a határozatnak az elfogadásában és alkalmazásában].
- (5) Az Európai Unióról szóló szerződéshez és az Európai Unió működéséről szóló szerződéshez csatolt, az Egyesült Királyságnak és Írországnak a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség tekintetében fennálló helyzetéről szóló (21.) jegyzőkönyv 3. cikkével [1. és 2. cikkével] összhangban, [és az említett jegyzőkönyv 4. cikkének sérelme nélkül] Írország [nem vesz részt e határozat elfogadásában, és e megállapodás vagy annak alkalmazása számára nem kötelező, [kivéve, ha az említett jegyzőkönyvnek megfelelően erre irányuló szándékát bejelenti]

[...-i levelével] /bejelentette, hogy részt kíván venni ennek a határozatnak az elfogadásában és alkalmazásában].

- (6) Az Európai Unióról szóló szerződéshez és az Európai Unió működéséről szóló szerződéshez csatolt, Dánia helyzetéről szóló 22. jegyzőkönyv 1. és 2. cikke értelmében Dánia nem vesz részt ennek a határozatnak az elfogadásában, az rá nézve nem kötelező és nem alkalmazandó,
- (7) Ezért a megállapodást – feltételezve annak későbbi időpontban történő megkötését – az Európai Unió nevében alá kell írni, és a megállapodáshoz csatolt együttes nyilatkozatokat jóvá kell hagyni,

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

A Tanács az Európai Unió nevében jóváhagyja az Európai Unió és a Belarusz Köztársaság közötti, a jogellenesen tartózkodó személyek visszafogadásáról szóló megállapodás aláírását, feltételezve az említett megállapodás megkötését¹.

2. cikk

A Tanács az Unió nevében jóváhagyja a megállapodáshoz csatolt együttes nyilatkozatokat.

3. cikk

A Tanács Főtitkársága – feltételezve a megállapodás megkötését – teljes mértékben felhatalmazza a megállapodás tárgyalója által megjelölt személyt vagy személyeket a megállapodás aláírására.

4. cikk

Ez a határozat elfogadásának napján lép hatályba.

Kelt Brüsszelben, -án/-én.

*a Tanács részéről
az elnök*

¹ A megállapodás szövegét a megkötéséről szóló határozattal együtt hirdetik ki.